

Wel en wee van een thuiszwaluw

Het begon met een bellejze van de milieudienst van Roeselare op 30 juli. Bij een woning met 4 succesvolle huiszwaluwnesten werd gevraagd om tijdelijk mestplankjes op te hangen onder de nestelplaats. Het schijt-schilderwerk van jong en oud werd op die manier tijdelijk naar hogere regionen verplaatst, tot groot genoegen van het gastgezin. Hoewel vakkundig geplaatst, lagen er 2 kleine nestjongen, naar schatting 10 dagen oud, op de stoep: eentje had de val overleefd. Een schoendoos werd gauw gevonden en gelukkig werd dit snel gemeld aan de milieudienst, die als aanspreekpunt fungeert voor de zwaluwactie.

Doos en het jonkie mee naar huis, goed absorberend papier in de bodem gelegd, een vliedernet bovengehaald en zo goed als die ganse namiddag op vliegenjacht gegaan. Mijn respect voor de oudervogels en een succesvolle insectenjacht groeide zienderogen. Toch een vijftigtal vliegen kunnen te pakken krijgen, wat 'verdoofd' en met een postzegelpincet mijn geluk beproefd. Aanvankelijk was er in het zwaluwtje nauwelijks beweging te krijgen. Alleen als ik de snavel voldoende wijd open kon krijgen en een weerloze vlieg achterin de snavelholte kon mikken, slikte de pleegzoon of -dochter. Tegen de avond verliep dat al iets minder moeizaam omdat ie allicht weer wat fitter werd en vlugger bereid om te sperren. Het gastgezin van 2 jaar geleden, Gilberte en Gerard, opgebeld om te polsen of ze een vondeling wilden adopteren. Helaas, ze waren hun koffers aan het pakken, maar ik kreeg nog gauw een instant-snelcursus in huiszwaluwoopvoedkunde. Mijn vingers gekruist of ie de nacht wel zou doorkomen, want geen idee hoe hongerig het dier moet geweest zijn. En hoe zat het met drinken?

De volgende morgen zat-ie half verscholen in een plooi van de papieren vloerbedekking, maar keek alert in het rond. Van zodra ik met het pincet naderde, begon hij te sperren en schrokte de dikke vlieg naar binnen. Bingo! Levende buffalowormen moest het wonderproduct worden, wou ik niet gegijzeld worden door mijn pleegouderschap. In een dierenpeciaalzaak kocht ik de minimumhoeveelheid 100 gram: 10 keer meer dan het gewicht van de vogel... Ondertussen ook het VOC Bulskampveld verwittigd, van wie ik fiat kreeg voor het intensieve opkweken.

Het donsjong, met het typische verenpatroon dat zich stilaan begon af te tekenen, had nog stompvleugeltjes waarop uit kokertjes de slagpennen zichtbaar werden. Ongelooflijk wat in dat keelgat kon verdwijnen. Tientallen levende witte wormpjes, een soort mini-meelwormen, werkte hij in een voederbeurt naar binnen. Als het enthousiasme wat bekoelde, begon hij driftig achteruit te kruipen tot hij aan de papierrand kwam en dan hoog tijd voor een flinke poepbeurt. Ah, dé methode om over de nestkomrand de stoep te verfraaien. Nieuwsgierig hoe zijn gedrag verder zou evolueren, begon ik zijn vorderingen bij te houden, precies het blauw of roze boekje als bij het kinderwelzijn.

1/8 Telkens één wormpje tussen de pincetuiteinden, 5 voederbeurten met naar schatting minstens 100 wormen die dag.

Het bedelen verloopt nu echt wel gretig, het diertje heeft duidelijk trek in het ersatzvoer, hoewel ik me afvraag of ie er smaak bij heeft. Na elke voederbeurt seffens ontlasten, waarna de ogen dichtvallen.

3/8 De vogel woont nog steeds in de schoendoos, die op een rustige plek in de veranda staat. Van zodra we in de buurt komen, start zijn bedelroepen. Het naderend pincet is een duidelijk signaal om de snavel te sperren. Zijn verenpak is al heel wat gaver geworden, op enkele gekke donspluimpjes na die hardnekkig doorheen zijn blauwzwarte rug en kopje piepen. Telkens probeert hij het pincet te volgen en kruipt naderbij.

4/8 We plaatsen hem in een echt getralied vogelhokje, waar hij zich een comfortabel papierhoekje zoekt. Voor het eerst horen we het kenmerkend opgewekte huiszwaluw'prit', duidelijk verschillend van de bedelroep. De zacht witviltig bevederde tenen zijn duidelijk zichtbaar. Zijn ontlastingritme noopt ons elke twee dagen voor een verse pampervloer te zorgen.

5/8 De vleugels zijn al langer geworden. Het gebedel gaat gepaard met driftig vleugelgefladder: daarom helpen we het op een zitstokje, waardoor zijn gefladder minder wordt gehinderd. Geen protest. Bij het voeren werkt hij meerdere wormpjes vanuit

het pincet ineens naar binnen. Een paar keer per dag geven we een spatelpunt (= 1 druppel) water, hoewel de ontlasting voldoende vochtig lijkt, maar al die kriebelende wormen in de krop of maag... Gek is ook dat na een voederbeurt, terwijl de onderste oogleden langzaam naar boven schuiven, hij aan het 'herkauwen' slaat. Ik stel me voor dat die wormpjes terug naar de uitgang willen kruipen, waarbij hij met een korte snavelklik de diertjes kriebelvrij maakt.

6/8 Onze huisgenoot komt zelf, onder heftig gefladder, op de onderste rand

van het hokje zitten, telkens als we het tralieraam naar boven schuiven voor het voederen. Met zijn driehoekig tongetje haalt hij de wormen van tussen beide pincethelften. Zijn gulzigheid verbaast me hoe langer hoe meer. Benieuwd naar het aantal wormpjes per voederbeurt, zijn we maar beginnen tellen. De score van die dag: 60 – 70 – 80 – 110. Samen 330! Mijn voorraad is al voor tweederde geslonken, of zeker 60g wormen verteerd. Naar schatting zijn lichaamsgewicht per dag er door gejaagd: zoiets kan ons maar beter niet overkomen!

7/8 Na de werkdag in het reservaat is hij de mascotte van de avond: om beurten voeren, maar zonder hem evenwel te laten deelnemen aan het barbecuen. Slaapt terwijl er in de buurt gebabbeld wordt.

9/8 Zijn verenkleed lijkt nu helemaal af, op zijn korte staart na. Toch blijft er een hardnekkig detail: bovenop de kop, netjes links en rechts verdeeld, zitten telkens 2 grappige donsoorpluimpjes die hem een hoog 'Muppet'-gehalte geven. Ondertussen hebben we het hokje bij goed weer al enkele keren buiten gezet, waarbij hij de beweging van voorvliegende insecten volgt. Wanneer we naderen, komt hij zelf van zijn zitstokje afgefladderd en wringt zijn kopje doorheen de spijlen tot we het hokraam open-

schuiven. Op de kooirand schuifelt hij in de richting van het pincet. De eerste wormenvoorraad is er door gejaagd.

10/8 Een verse lading, waarbij hij soms al eens zelf de wormpjes uit het pincet haalt, waar eerder het voer in de opengesperde snavel moest gestopt worden. Hij reageert met geroep op kwetterende boerenwaluwen die met pas uitgevlogen jongen in de buurt rondtoeren. Mooi om zijn kopje telkens de lucht te zien afspuren. De gretigheid om zelf te vliegen is er echter nog niet. Uit ervaring die we 2 jaar geleden opdeden bij het vrijlaten, weten we dat we dat niet te vroeg mogen doen, en bovendien weer in de buurt van de oudervogels.

11/8 Mooi weer, dus het hokje weer buiten gezet. We hebben al eens een nieuwsgierige poes gezien, dus het hokje aan de vijverrand gezet, met de open spijlenzijde tegen het water. Drie voederbeurten gegeven, alles dik in orde. Toen ik voor een volgende beurt langskwam, geen gekwetter. Het hokje naar mij gekeerd: het zwaluwtje lag stil beneden, een kopje kleiner en enkel nog wat pluimpjes die bij de zijwand aan de spijlen kleefden. Na de ontzetting de vraag hoe een (zwerf)kat bij het kopje kon komen: onze pleegzwaluw zal wellicht nieuwsgierig zijn kopje verticaal door de smalle spijlen hebben gestoken en ...

Laat me niet kleinzerig zijn, tegelijk was ik kwaad en verdrietig. Een zwarte dag waarbij ik mezelf ook verwijten stuurde: had ik...

Niet alleen alle inspanningen voor niets, maar vooral ontgoocheling, daar het er alle schijn van had dat we het geredde zwaluwjonkie toch weer de vrijheid zouden kunnen geven. Tegelijk zitten zwervkatten me nu nog hoger. Hoewel doden bij die dieren ingebakken zit om te overleven, vormen ze helemaal geen natuurlijke schakel in onze inheemse fauna. De recent voorgestelde maatregel om in ons land alle katten te laten registreren en steriliseren kunnen we alleen maar toejuichen, de overvolle dierenasielen waren al langer vragende partij.

Anders dan het succesvol relaas in het septembernummer 2008 van het huiszwaluwjong bij Gilberte en Gerard, komt mijn zwaluwverhaal al te abrupt tot zijn einde!

Piet

HOUT - TRIPLEX - ISOLATIE
DECORATIEVE PLATEN - OSB - DEUREN

BVBA
HOUTHANDEL CARPENTIER

Gitsbergstraat 53
8830 GITS-HOOGLEDE
TEL 051 - 20 20 04
FAX 051 - 24 59 52

Millesteenstraat 65, 8890 Dadizele
tel. 056 50 93 58 - fax 056 50 47 13
defieuwdruk@skynet.be